

THEO EN MAXIME (SIEM) HENNEKENS

Uit: Een voetnoot bij de wereldgeschiedenis, Beek tijdens de Tweede Wereldoorlog, door Herman van Rens c.s , 1994

Bewerkt door: R.H.M. Göttgens, oktober 2021

Theo, geboren op 13 februari 1921 te Heerlen: overleden op 6 augustus 2013 te Nuth
Siem, geboren op 3 oktober 1901 in Beek: overleden op 11 maart 1980 te Spaubeek

*Theo Hennekens, op
het dakterras van de
schuilplaats van
Frans Kanarek*

Maxime
Hennekens ?

Vóór de Tweede Wereldoorlog runde de gebroeders Theo en Maxime (Siem) Hennekens een sigarenfabriek aan het Wolfeynde in Beek. De oorlog maakte een voortijdig einde aan de productie wegens schaarste aan grondstoffen. De zolder van het fabriekscomplex zou echter een schuilplaats worden voor twee Joden en twee piloten. De jongste broer, Theo, werd bovendien actief in de distributie van een illegaal nieuwsblad.

Een goed voorbereid onderduikadres

Op 25 augustus 1942 zou in Beek een grote razzia plaatsvinden, waarbij de Beekse Joden zouden worden opgepakt. De meesten waren echter van tevoren gewaarschuwd, naar alle waarschijnlijkheid door de gemeenteambtenaar Willy Sangers (Zie zijn verhaal). Hij sprak met Siem, die Frans Kanarek vervolgens liet onderduiken op de zolder van de sigarenfabriek, later, op 6 april 1943, gevolgd door zijn moeder Johanna Kanarek-Ehrlich. Willy en Siem organiseerden ook de vlucht van een andere Jood: Leo Benedik, die echter het advies om onder te duiken negeerde.

Moeder en zoon Kanarek werden tot aan de bevrijding van Beek op 17 september 1944 beschermd en verzorgd door Theo en Siem. De voorbereiding was zeer zorgvuldig voorbereid door drie vrienden van Frans: Maxime Hennekens, Harrie Piek en Bart Zoetbrood. Er werd een goed gecamoufleerde zolderkamer ingericht in de sigarenfabriek van Hennekens. Er was zelfs een mogelijkheid om naar buiten te gaan op het dak van de fabriek. Frans was daar alleen zichtbaar vanaf de kerktoren. Met pastoor Brouns werd afgesproken, dat hij de helpers zou waarschuwen als er bezoekers in de torenspits zouden zijn. Frans' onderkomen werd sober maar gezellig ingericht. Frans zou tijdens zijn onderduikperiode hand en spandiensten verlenen voor de distributie van "Trouw".

Ook zijn “verdwijning” was zorgvuldig in scène gezet om een alibi te krijgen voor alle betrokkenen. Frans schreef zelf een brief aan zijn ouders met zijn handtekening en vingerafdruk eronder, waarin hij meedeelde, dat hij naar Zwitserland was gevlucht. De ouders ontvingen de brief enkele dagen later en vertelden aan bekenden huilend, dat hun zoon was gevlucht. Bij de Beekse politie werd aangifte gedaan van de verdwijning van Frans en de veldwachter maakte keurig een proces-verbaal op. De burgemeester deed een verzoek tot aanhouding via het Algemeen Politieblad. Daarmee waren alle officiële kanalen in kennis gesteld en was Frans “verdwenen”.

Vlnr: Beide piloten en moeder Kanarek op de schuizolder

Op 17 augustus 1943 werd boven Ulestraten een Amerikaanse B-17 bommenwerper neergeschoten op weg naar Duitse steden. Drie vliegeniers werden door de plaatselijke knokploeg opgevangen. Twee daarvan werden vervolgens door neef René opgehaald en ondergebracht bij moeder en zoon Kanarek op de zolder van de sigarenfabriek. Daar verbleven de Sergeanten Harry Horton en Eduard Sobolewski vier weken, voordat zij konden worden geëvacueerd via Hilvarenbeek en Bretagne naar Engeland. In januari 1944 werden ze van het Bretonse strand met een boot opgehaald.

Illegale distributie van “Trouw”

In 1942 werd Theo opgeroepen voor de Arbeitseinsatz, maar dook onder bij zijn tante “Make” Hennekens in het Villapark, de moeder van René. Het huis van deze tante en haar dochter Riet stond altijd open voor diegenen, die onderdak, een warme maaltijd of zelfs een bad nodig hadden. Theo ging toen zijn neef René helpen met het distribueren van distributiebonnen bij diverse onderduikadressen en de verspreiding van het illegale blad “Trouw”. Samen met René bouwde hij het distributienetwerk uit van aanvankelijk een tiental blaadjes tot rond de duizend aan het eind van de oorlog. De “Trouw”- groep kwam op onregelmatige tijden bijeen in het huis in het Villapark.

Op 29 september 1943 ging het mis en werden René en een andere neef, Eugène Hennekens, in de val gelokt en opgepakt. Na negen maanden werden beide vrijgelaten en René ging meteen weer verder in het verzet bij de Ordedienst. Ondertussen bleef Theo het illegale blad distribueren. De bladen werden aanvankelijk niet in Limburg gedrukt en moesten op allerlei plekken worden opgehaald, variërend van Susteren tot Apeldoorn. Door Theo werd een klein aantal in Beek bezorgd bij “abonnees”. De meeste werden per fiets of trein gebracht naar diverse bezorgers in Limburg, zoals Heerlen, Maastricht, Gulpen, Vaals, tot Boxmeer toe. Via Trouw kwam Theo in het bezit van bonkaarten. Een deel hiervan ging naar personen in Beek, maar het merendeel was bestemd voor onderduikers in het uitgestrekte Peelgebied. Een abonnement op Trouw was gratis. Het blad werd gefinancierd via vele donaties, de verkoop van koopwaar en aankoop van levensmiddelen tegen zeer lage prijzen bij de Beekse middenstand (o.a. bij Bakker Martens, melkboer Dohmen, slager van Sloun). Theo en Siem zorgde zo ook voor de ondergedoken Kanarek familie en de Amerikaanse piloten. Het verzetswerk liep na de overval op 29 september 1943 verder goed tot het einde van de oorlog. Er waren wel diverse momenten, dat het zeer spannend werd. Zo verloor Theo een

heel pak op straat. Overal lag Trouw, voor velen zichtbaar. De bladen werden snel opgeraapt en de zaak had verder geen gevolgen. Een andere keer werd hij in de trein aangehouden met veel valse papieren en distributiekaarten. Hij had zelf een valse “Ausweis” bij zich. Gelukkig liet de controlerende Duitser het erbij met de opmerking, dat zijn Ausweis niet klopte. Het gevaarlijkste incident deed zich voor begin 1944. Theo had een grote koffer vol met Trouw opgehaald in Apeldoorn. Samen met andere hoofdbezorgers stapte hij in de trein naar Nijmegen. Daar vond een controle plaats op het perron. Een van de bezorgers werd gearresteerd en later gefusilleerd, maar Theo ontkwam aan de controle. Hij plaatste zijn koffer onder een bank in de trein en ging zelf ergens anders zitten. Toen hij later in Nijmegen zijn koffer wilde ophalen, werd die bewaakt. Die keer was er voor de abonnees geen krant!

Onderscheidingen

Na de oorlog ontvingen de broers officiële waarderingcertificaten van de plaatsvervangend opperbevelhebber van de Geallieerden en van de president van de VS, Dwight Eisenhower. In 1984 ontvingen beide broers Hennekens voor hun verdiensten het Nederlandse Verzetskruis 1940-1945. In 1988 ontvingen zij de eretitel: “Rechtvaardigen onder de volkeren” van Yad Vashim